

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. การเปิดตลาดการค้าของไทยในองค์การการค้าโลก (WTO).

กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2538.

โครงการพัฒนา CAMGEM. โครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทยในการจัดทำเขตการค้าเสรี. คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอ กรมเศรษฐกิจพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์. สิงหาคม 2545.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. การศึกษาผลกระทบและแนวทางการปรับตัวของ SMEs ไทยต่อการทำข้อตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา [ออนไลน์]. 2548. แหล่งที่มา:

<http://www.ftadigest.com/researchTDRIsme.html>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ทิศทางที่ท้าทายแห่งการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 10 : การเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลกและภูมิภาค. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2548 ของ สศช. 2548.

อริภัทร พูลถนอมสุข. ผลกระทบของการลดอัตราภาษีศุลกากรภายใต้ข้อมูลผูกพันองค์การค้าโลกต่อโครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรมของไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ภาษาอังกฤษ

Baier, S. L., and Bergstrand, J. H. Economic Determinants of Free Trade Agreements. *Journal of International Economics* 64 (December 2004) : 29-63.

Bhagwati, J., Krishna, P., and Panagariya, A. Trading Blocs: Alternative Approaches to Analyzing Preferential Trade Agreements. Massachusetts, England : The MIT Press Cambridge, 1999.

Bhagwati, J., and Panagariya, A. Preferential Trading Areas and Multilateralism: Strangers, Friends or Foes?. 1996a.

Choi, C. Linder hypothesis revisited. *Applied Economics Letters* 9 (2002) : 601-605.

Chow, P., Kellman, M. and Shachmurove, Y. East Asian NIC manufactured intra-industry trade, 1965-1990. *Journal of Asian Economies* 5, 3 (1994) : 335-348.

- Francois, J. F. and Kaplan, S. Aggregate Demand Shifts, Income Distribution, and the Linder Hypothesis. Review of Economics and Statistics 78 , 2 (May 1996) : 244-250.
- Greytak, D. and McHugh, R. Linder's trade thesis: an empirical examination. Southern Economic Journal 43 (January 1997) : 1386-1389.
- Hallak, J. C. Product Quality , Linder, and the Direction of Trade. NBER Working Paper NO. 10877. October, 2004.
- Head, K. Gravity for Beginners. February, 2003.
- Khosrow, D. Linder's trade thesis: some further evidence. Atlantic Economic Journal (March 1990).
- Krishna, P. Are Regional Trading Partners "Natural"? Journal of Political Economy (2003).
- Magee, C. P. S. Trade Creation, Trade Diversion, and Endogenous Regionalism. 2004.
- McPherson, M. A., Redfearn, M. R. and Tieslau, M. A. A Re-Examination of the Linder Hypothesis : A Random-Effects Tobit Approach. 1998.
- McPherson, M. A., Redfearn, M. R. and Tieslau, M. A. International Trade and Developing Countries: An Empirical Investigation of the Linder Hypothesis. February,2000.
- Michaely, M. Trade Preferential Agreements in Latin America: An Ex-Ante Assessment. Policy Research Working Paper NO.1583. March,1996.
- Michaely, M. Theory of Commercial Policy: Trade and Protection. Hebrew: University of Jerusalem. 1977.
- Panagariya, A. Preferential Trading and the Myth of Natural Trading Partners. Japan and the World Economy. June,1997.
- Panagariya, A. Preferential Trading and Welfare: The Small-Union Case Revisited. July, 1999.
- Panagariya, A. Preferential Trade Liberalization : The Traditional Theory and New Developments. Journal of Economic Literature (June 2000).

Ramezzana, P. Per Capita Income, Demand for Variety, and International Trade:

Linder Reconsidered. June , 2000.

Schiff, M. Will the Real “Natural Trading Partner” Please Stand Up?. Development

Research Department ,World Bank. June, 1999.

Spilimbergo, A., and Stein, E. The Welfare Implication of Trading Blocs Among

Countries with Different Endowments. NBER Working Paper NO. 5472,

March, 1996.

The World Bank Group. World Development Indicators 2003. 2003.

The World Bank Group. World Development Indicators 2005 [Online]. 2005.

Available from : <http://devdata.worldbank.org/wdi2005/Cover.htm>

Thursby, J. G., Thursby, M. C. Bilateral Trade Flows, the Linder Hypothesis, and

Exchange Risk. Review of Economics and Statistics 69, 3 (August 1987) :

488-495.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีของไทย

ความตกลงการค้าเสรีของไทยมีเป้าหมายหลัก คือ การลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศคู่ค้า โดยรายละเอียดจะแตกต่างกันระหว่างความตกลงตามลักษณะของผลประโยชน์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ค้านั้นๆ ทั้งนี้ สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้าที่มีการดำเนินการเจรจาอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วย ประเทศบahrain จีน อินเดีย เปรู ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และ BIMST-EC โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-บahrain

การลงนามกรอบความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจไทย-บahrain มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2545 รายการสินค้าที่จะลดภาษีในเบื้องต้นบางส่วนอย่างเร่งด่วน (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ โดยมีอัตราภาษีร้อยละ 0 สำหรับสินค้า 417 รายการ (ได้แก่ ข้าว สินค้าหมวดอาหาร น้ำมันสำเร็จรูปและก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์พลาสติก สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม อะลูมิเนียม เครื่องปรับอากาศ และเครื่องจักรกล) และร้อยละ 3 สำหรับสินค้า 109 รายการ (ได้แก่ รองเท้า สินค้าหมวดอาหารบางรายการ เคมีภัณฑ์ เสื้อผ้าสตรี อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ และชิ้นส่วนและอะไหล่ยานยนต์ : โดยจะลดเป็นร้อยละ 0 ในปี 2548) สำหรับสินค้าส่วนที่เหลือ 5,000 กว่าชนิดจะจัดเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่สามารถลดลงได้อย่างเร็ว (Fast track) ประกอบด้วยสินค้าน้อยกว่า 40 โดยตกลงจะลดภาษีสินค้าในกลุ่มนี้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548

- กลุ่มสินค้าทั่วไป (Normal track) ประกอบด้วยสินค้าน้อยกว่า 40 โดยตกลงจะลดภาษีสินค้าในกลุ่มนี้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2550

- กลุ่มสินค้าอื่นๆ (Other products) ประกอบด้วยสินค้าน้อยกว่า 20 โดยตกลงจะลดภาษีสินค้าในกลุ่มนี้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553

สำหรับการค้าบริการ ทั้งสองประเทศได้เริ่มหารือในสาขาการค้าบริการที่แต่ละฝ่ายให้ความสนใจ โดยไทยให้ความสำคัญกับสาขาก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง บริการสุขภาพและท่องเที่ยว ในขณะที่บahrainให้ความสำคัญกับสาขาการเงินและการธนาคาร และบริการโทรคมนาคม

อย่างไรก็ตาม การเจรจาไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากมีการเลื่อนการประชุมบ่อยครั้ง โดยสถานการณ์ล่าสุด บาหลีเรนสนใจการเปิดเสรีการค้าบริการ โดยเฉพาะสาขาการเงินการธนาคาร ซึ่งไทยยังไม่ยินยอมที่จะเปิดสาขานี้ ทำให้บาหลีเรนไม่เร่งดำเนินการลดภาษีสินค้า Early Harvest กับไทย

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

การลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย มีขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 โดยในส่วนของ การเปิดเสรีสินค้า ไทยและอินเดียตกลงจะลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early harvest) โดยจะทยอยลดภาษีแต่ละปีลงในอัตราร้อยละ 50 75 และ 100 ของอัตรากำหนดทั่วไป (MFN applied rates) โดยจะเริ่มลดภาษีสินค้าเบื้องต้นที่ตกลงกันไว้รวม 82 รายการ (ได้แก่ อาหารทะเลแปรรูป เกล็ด สินแร่ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์ ไม้อัด ไม้บาง อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็กและของทำด้วยโลหะ ชิ้นส่วนยานยนต์ อลูมิเนียม เครื่องจักร เครื่องสูบลูกสูบของเหลว เครื่องระบายอากาศ เครื่องปรับอากาศ เครื่องจักรกลการเกษตร อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้า นาฬิกา เฟอร์นิเจอร์) ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 การเจรจามีกำหนดจะให้แล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2548 และกำหนดให้เสร็จสมบูรณ์ในปี 2553

สำหรับประเด็นอื่นๆ ในการเจรจา ได้แก่ การค้าบริการและการลงทุนโดยได้ตกลงกำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในรายสาขาที่มีความพร้อมก่อน นอกจากนี้ ไทยและอินเดียได้ตกลงแนวทางการเจรจาเพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน เช่น เรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement หรือ MRA) พิธีการศุลกากร การออกวีซ่า และการเดินทางของนักธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงการลดหรือยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี

การประชุมในช่วงเดือนกันยายน 2547 ที่ผ่านมา ไทยและอินเดียตกลงแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดและยกเลิกภาษีเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าปกติ และกลุ่มสินค้าอ่อนไหวการค้าสินค้า ในกลุ่มสินค้าปกติจะแบ่งออกเป็นอีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ ซึ่งใช้รูปแบบวิธีการลดภาษีแบบเดียวกับการลดภาษีใน Early Harvest Scheme และกลุ่มที่ไม่ลดภาษีเป็นศูนย์ แต่ลดลงถึงระดับใดระดับหนึ่ง ส่วนกลุ่มสินค้าอ่อนไหวนั้น อินเดียเสนอให้กำหนดเพดานจำนวนรายการสินค้า (maximum ceiling) ที่ร้อยละ 20-25 ของจำนวนรายการสินค้า ซึ่งไทยเห็นว่าเป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง ทำให้ทั้งสองฝ่ายต้องกลับไปหารือภายในก่อน

- ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน

กรอบการค้าเสรีอาเซียน-จีน มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 โดยสาระสำคัญจากการประชุมเมื่อเดือนกันยายน 2547 ที่ผ่านมา คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมและจีนสามารถตกลงรูปแบบการลด/เลิกภาษีสินค้าปกติ (Normal Track) ได้แล้ว โดยจะเริ่มลดภาษีในวันที่ 1 มกราคม 2548 และจะลดภาษีลงเป็นลำดับจนเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ 1 มกราคม 2553 และได้ตกลงให้มีการยืดหยุ่นในสินค้าบางรายการ โดยจะยกเลิกภาษีในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ในส่วนสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถตกลงเรื่องเพดานมูลค่าการนำเข้าสินค้าได้ โดยอาเซียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีเพดานอยู่ที่ร้อยละ 10 ในขณะที่ จีนและอินโดนีเซียต้องการกำหนดที่ร้อยละ 12.5 ซึ่งอาเซียนได้แจ้งว่าไม่สามารถเปลี่ยนท่าทีจากร้อยละ 10 ได้ เนื่องจากเป็นมติที่ประชุมของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) ครั้งที่ 36 เมื่อวันที่ 3-5 กันยายน 2547

ประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการซึ่งให้มีการเปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไปในสาขาที่ประเทศสมาชิกมีความพร้อม โดยต้องมีการเปิดตลาดมากกว่าที่ตกลงกันในองค์การการค้าโลกสำหรับเรื่องการเจรจาด้านการลงทุนยังอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำร่างความตกลง

ผลของการเจรจาสองฝ่ายระหว่างไทยและจีนในเรื่องสินค้าที่มีโควตาภาษีสรุปได้ว่า ไทยตกลงที่จะนำสินค้าที่มีโควตาภาษี (อัตราภาษีนอกโควตา) มาลดในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูง แต่ต้องการความยืดหยุ่นโดยขอยืดระยะเวลาการลดภาษีให้ยาวนานกว่าปี 2558 และอาจมีมาตรการปกป้องพิเศษสำหรับบางสินค้า ส่วนจีนขอให้ไทยพิจารณาขยายโควตาในสินค้าที่จีนสนใจ ได้แก่ กระเทียม หัวหอม มันฝรั่ง ชาและไหม

ความคืบหน้าล่าสุดในการประชุมคณะเจรจาอาเซียน-จีน ครั้งที่ 17 วันที่ 19-20 ตุลาคม 2547 สรุปได้ว่า การค้าสินค้าสามารถตกลงรูปแบบการลดภาษีสินค้าปกติและสินค้าอ่อนไหวได้แล้ว โดยสินค้าปกติจะเริ่มลดภาษีเหลือ ไม่เกินร้อยละ 20 ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ส่วนสินค้าอ่อนไหวจะคงภาษีไว้และลดเหลือร้อยละ 20 ในวันที่ 1 มกราคม 2555 โดยกำหนดเพดานรายการสินค้าอ่อนไหวไว้ไม่เกิน 400 รายการ และมูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ร้อยละ 10 ส่วนการค้าบริการยังไม่สามารถตกลงกันได้ประเด็นหลักๆ โดยเฉพาะในเรื่องค่านิยามของบุคคลธรรมดา (Natural Person of a Party) ที่จะได้รับประโยชน์จากความตกลงฯ ว่าควรครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร (Permanent Resident) หรือไม่นอกเหนือจากบุคคลที่ถือสัญชาติของประเทศภาคีนั้น โดยจีนไม่

ต้องการให้บุคคลธรรมดาที่มีความหมายครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร เนื่องจากขณะนี้จีนยังไม่มีกฎระเบียบในเรื่องนี้ ในขณะที่อาเซียนส่วนใหญ่ยังคงยืนยันที่จะให้ความหมายของบุคคลธรรมดาของประเทศภาคีครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร ส่วนไทยยังสงวนสิทธิที่จะให้คำนิยามของบุคคลธรรมดา รวมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวรดังนั้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน จะไม่มีการเสนอการลงนามความตกลงด้านการค้าบริการ แต่จะเป็นเพียงการรายงานความคืบหน้าเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม การส่งออกผัก-ผลไม้ซึ่งเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่ายไปประเทศจีนยังประสบกับปัญหาอุปสรรคอีกหลายด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย โดยปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่

- ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าของจีนมีความซับซ้อนและกฎระเบียบในการนำเข้าของแต่ละมณฑลมีความแตกต่างกัน โดยใบอนุญาตการนำเข้ามีอายุ 6 เดือน ระยะเวลาการออกใบอนุญาตนำเข้าผัก-ผลไม้แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 7 วัน และการขออนุมัตินำเข้าจากหน่วยงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของจีนใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน

- มาตรการของแต่ละมณฑลของจีนที่เรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรจากไทยค่อนข้างสูงในอัตราร้อยละ 13 -17 ส่งผลกระทบต่อต้นทุนสินค้านำเข้าจากไทยที่ต้องสูงขึ้นตามไปด้วย

- การกำหนดให้ผู้ส่งออกผัก-ผลไม้จากไทยต้องเป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากจีนโดยตรง หรือเป็นบริษัทสัญชาติจีน หรือมีการร่วมทุนกับคนจีนเท่านั้น และการนำเข้าต้องผ่านนายหน้าของจีน ทำให้ผู้ส่งออกไทยต้องมีต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น

- มาตรการด้านสุขอนามัยของจีนที่ใช้ควบคุมการนำเข้าอย่างเข้มงวด ทำให้ผัก-ผลไม้ ต้องตกค้างที่ด่านเป็นเวลานานซึ่งเสี่ยงต่อการเน่าเสียได้ง่าย อาทิ เทศบาลเมืองกวางเจา มณฑลกวางตุ้งมีมาตรการควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร หากสินค้าของผู้ประกอบการรายใดไม่ผ่านมาตรฐานดังกล่าว จะถูกขึ้นบัญชีดำ และระงับการสั่งซื้อหรือนำเข้า ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกออนไลน์เข้าระบบเพื่อแจ้งให้มณฑลอื่นทราบ

- ระบบการกระจายสินค้าในจีนยังไม่สะดวกรวดเร็ว ทำให้ผัก-ผลไม้จากไทยถูกจำกัดการจำหน่ายเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ได้แก่ ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กวางเจา คุณหมิง เท่านั้น ซึ่งต่างจากระบบการกระจายสินค้าในไทยที่สินค้าจากจีนสามารถกระจายไปได้ทั่วประเทศ

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู

ไทยและเปรูได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2546 โดยเริ่มการเจรจาเมื่อต้นปี 2547 และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2548 โดยเขตการค้าเสรีไทย-เปรู จะมีผลสมบูรณ์ภายในปี 2558 ผลการประชุมคณะเจรจาครั้งที่ 1 สรุปได้ว่า ไทยและเปรูจะลดภาษีครอบคลุมสินค้าทุกรายการและจะลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2558 ยกเว้นสินค้าที่มีความอ่อนไหวจะพิจารณาเป็นรายการไป ซึ่งฝ่ายไทยเสนอว่าควรให้มีให้น้อยที่สุด โดยประเด็นในการเจรจาการเปิดเสรีการค้าสินค้าได้แก่ การเปิดตลาด กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า สินค้าเกษตร มาตรการสุขอนามัย มาตรการปกป้อง และการอำนวยความสะดวกการค้า

ประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นว่าควรเน้นด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้มีการขยายการค้าบริการ เช่น การขนส่ง และการท่องเที่ยว เป็นต้น สำหรับประเด็นด้านการลงทุน ฝ่ายไทยเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญของการทำความตกลงเสรีทวิภาคี เพื่อที่จะดึงดูดการลงทุน ขอบเขตการเจรจาจึงควรมุ่งที่จะส่งเสริมการลงทุนระหว่างกัน ทั้งในด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวก ในเบื้องต้น ควรมีความเข้าใจกฎหมายการลงทุนของกันและกัน จึงควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และตั้งหน่วยงานที่จะเป็นศูนย์ประสานงานขึ้น

ความคืบหน้าจากการประชุมคณะเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-เปรู ในช่วงเดือนสิงหาคม 2547 ที่ผ่านมา สรุปได้ว่า เปรูตกลงที่จะปรับรายการสินค้าในข้อเสนอให้สอดคล้องกับฝ่ายไทย โดยจะเพิ่มจำนวนรายการสินค้าที่ลดภาษีทันทีให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนรายการและมูลค่าการนำเข้าจากไทย นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงที่จะใช้รูปแบบการลดภาษีเดียวกันสำหรับสินค้าที่มีการลดภาษีภายในปี 2553

สำหรับประเด็นเรื่องการค้าบริการ ฝ่ายไทยเสนอให้ใช้ Positive list approach ขณะที่เปรูต้อง การใช้ Negative list approach ซึ่งทั้งสองฝ่ายยังคงตกลงกันไม่ได้ ดังนั้นในระหว่างการเจรจาทั้งสองฝ่ายจึงใช้ Consolidated agreement นอกจากนี้ ไทยได้ยื่นข้อเสนอให้เปรูเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาวิชาชีพ (สถาปนิก วิศวกร) การจัดจำหน่ายภาพยนตร์ การก่อสร้าง การศึกษา การท่องเที่ยว

ธุรกิจเสริมความงาม การบำบัดด้วยธรรมชาติ (นวดแผนโบราณและสปา) การบริการที่เกี่ยวข้องกับการประมง เหมืองแร่และการผลิต นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายมีความตกลงที่จะร่วมมือในเรื่อง การศึกษา การขนส่ง การท่องเที่ยวและจะมีการเจรจาเพิ่มเติมในเรื่องวัฒนธรรม สุขภาพ การก่อสร้างและธุรกิจที่อยู่อาศัย

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ไทยและออสเตรเลียลงนามในความตกลงเปิดเสรีการค้าภูมิภาคไทย-ออสเตรเลียในเดือนกรกฎาคมปี 2547 ความตกลงดังกล่าวถือเป็นความตกลงเปิดเสรีการค้าภูมิภาคฉบับแรกของประเทศไทยที่ครอบคลุมในทุกเรื่อง (Comprehensive) ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548

ออสเตรเลียตกลงจะลดภาษีสินค้านำเข้าเป็นร้อยละ 0 สำหรับสินค้ากว่าร้อยละ 83 ของรายการสินค้าทั้งหมดทันทีเมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ (เช่น เคมี สินค้าผักและผลไม้สด สัตว์ประดกระป๋องและน้ำสับประด อาหารสำเร็จรูป กระดาษ อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ขนาดเล็กและรถปิกอัพ) สำหรับรายการที่เหลือทั้งหมด จะลดภาษีเป็นศูนย์ภายในปี 2553 ยกเว้นเสื้อผ้าสำเร็จรูป ออสเตรเลียจะค่อยๆทยอยลดภาษีให้เป็นศูนย์ภายในปี 2558 ในขณะที่ไทยตกลงจะลดภาษีสินค้านำเข้าเหลือร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่นำเข้าจากออสเตรเลียเกือบร้อยละ 50 ของรายการสินค้าทั้งหมด เมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าวัตถุดิบที่ไทยต้องนำเข้า (เช่น สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังกบและหนังฟอก) และจะทยอยลดภาษีสินค้านำเข้าเหลือร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่เหลืออีกร้อยละ 45 ภายในปี 2553 ส่วนที่เหลือเป็นสินค้านอไหวจะทยอยลดภาษีสินค้านำเข้าเหลือร้อยละ 0 ในปี 2558-2563

ประเด็นอื่นๆ ได้แก่การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน โดยจะครอบคลุมธุรกิจบริการทุกประเภท ซึ่งจะเจรจาเปิดเสรีในธุรกิจบริการที่พร้อมทุกๆ 3 ปี นอกจากนี้ ไทยและออสเตรเลียจะร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าให้มีความโปร่งใสและสนับสนุนให้การค้าระหว่างสองประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น และร่วมมือกันแก้ไขมาตรการด้านสุขภาพอนามัยพืชและสัตว์

ความคืบหน้าของความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2547 จากการประชุมคณะทำงานตรวจสอบสิทธิและพันธกรณีด้านการเปิดตลาดสินค้า พบว่า ขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อยู่ระหว่างดำเนินการออกกฎระเบียบรวมทั้งเตรียมระบบการจัดเก็บข้อมูล เพื่อรองรับความตกลง สำหรับการเปิดตลาดการค้าบริการ ได้มีการประชุมในช่วงเดือนกันยายนเช่นกัน โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานที่รวบรวมแนวทางการดำเนินการต่างๆ เพื่อนำเสนอ ครม. ต่อไป ทั้งนี้ ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2547 ก่อนที่ไทยและออสเตรเลียจะยื่น diplomatic note ระหว่างกันเพื่อให้ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2548

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา

การเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกาเริ่มในเดือนมิถุนายน 2547 โดยในเบื้องต้นคาดว่าจะมีการประชุมอย่างเป็นทางการประมาณ 6-8 ครั้ง จากเอกสารความคืบหน้าในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ระบุว่าความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ จะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การเปิดเสรีการค้าบริการ การลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยคาดว่าสหรัฐฯ จะให้ความสำคัญกับเรื่องพิธีการทางศุลกากร การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และการค้าบริการเป็นสำคัญ ในขณะที่ไทยจะผลักดันเรื่องการเข้าสู่ตลาดสินค้าเกษตร การเปิดเสรีบริการ เช่น การเปิดตลาดร้านอาหารไทยในสหรัฐฯ การส่งเสริมให้คนสหรัฐฯ มาใช้บริการด้านการแพทย์ในประเทศไทย เป็นต้น โดยประเด็นอ่อนไหวในการเจรจาระหว่างไทย-สหรัฐฯ คือ สินค้าเกษตร สิ่งทอ และบริการบางประเภท เช่นการเงินและ โทรคมนาคม การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการลงทุน

การเจรจาในช่วงแรกเป็นการสอบถามและแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องต่างๆ ในกรอบการเจรจาลักษณะ Confidence Building โดยสหรัฐอเมริกาได้ยื่นเอกสารข้อเสนอเรื่องการค้าบริการ การเงินการลงทุน โทรคมนาคม พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยยังไม่มีการเจรจาในรายละเอียด แต่เป็นการซักถาม Clarifications ส่วนประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา เกษตร SPS สิ่งทอ แรงงาน และสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการยื่นเอกสารข้อเสนอ แต่ได้ยกประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายให้ความสนใจ ในส่วน Science and Technology ไทยได้ยื่น concept paper โดยเน้นในด้านความร่วมมือ

อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกายืนยันกรานท่าที่และข้อเสนอของตน โดยให้เหตุผลว่าเป็นแนวทางที่ใช้ในการเจรจากับคู่ภาคีอื่นๆ หรือเป็นเรื่องที่กำหนดไว้ใน Trade Promotion Authority เช่น การเจรจาเรื่องการค้าบริการและการลงทุน จะต้องใช้ Negative List Approach และการเจรจา

FTA จะต้องรวมเรื่องสิ่งแวดล้อมและแรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายได้หารือเรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับ Treaty of Amity ซึ่งระยะเวลาการขอยกเว้น (Waiver) ใน WTO จะหมดอายุลงในวันที่ 1 มกราคม 2548

การประชุมร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างวันที่ 11-15 ตุลาคม 2547 ณ มลรัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา สำหรับการหารือด้านการค้าบริการข้ามพรมแดนสรุปได้ว่าไทยเสนอให้ร่างข้อบท (Chapter) ด้านการค้าบริการมีโครงสร้างและหลักการที่สอดคล้องกับข้อบทด้านการค้าบริการที่ไทยเสนอในกรอบเจรจา FTA อื่นๆ เช่น ไทย-ออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งสหรัฐอเมริกาเห็นด้วยกับไทยในบางประเด็นในร่างข้อบท แต่ยังมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับไทยในบางประเด็น เช่น ไทยต้องการใช้การเจรจาเปิดตลาดแบบ Positive List แต่สหรัฐอเมริกาต้องการใช้แบบ Negative List ไทยต้องการให้ครอบคลุมการให้บริการในทุกรูปแบบรวมถึงการลงทุนในภาคบริการ แต่สหรัฐอเมริกาต้องการให้แยกการลงทุนในภาคบริการ ไปเจรจาในกลุ่มเจรจาด้านการลงทุน เป็นต้น

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

การเจรจาเริ่มต้นครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2547 และมีเป้าหมายว่าจะเสร็จสิ้นในเดือนธันวาคม 2547 โดยในการเจรจาครั้งแรกสรุปได้ว่า ไทยได้เสนอรูปแบบการลดภาษีโดยแบ่งสินค้าออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- Early Harvest จะลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้

- Normal List ฝ่ายไทยจะลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ในช่วงปี 2547-2555 และฝ่ายญี่ปุ่นในช่วงปี 2548-2550

- Sensitive List กรอบระยะเวลาในการลดภาษีและอัตราภาษีสุดท้ายของสินค้าในกลุ่มนี้ จะขึ้นอยู่กับ การเจรจา โดยกรอบการเจรจาเรื่องภาษีเกษตรและความร่วมมือด้านเกษตรดำเนินไปภายใต้คณะทำงานร่วมด้านเกษตรที่จัดตั้งขึ้น

ส่วนประเด็นเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (RoOs) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในหลักการ โดยการยอมรับเงื่อนไขการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าใน 3 หลักการสำคัญ ได้แก่ (1) การผลิตภายในประเทศทั้งหมด (Wholly obtained) (2) การเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากร (Change in Tariff

Classification: CTC) แต่ยังคงมีความแตกต่าง คือ ญี่ปุ่นต้องการให้ใช้พิกัด HS 4 หลัก ขณะที่ไทยเสนอให้ใช้ 6 หลัก และ (3) การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเพิ่ม (Value-added rule) ญี่ปุ่นเสนอให้ใช้สัดส่วนร้อยละ 60 ซึ่งใช้ภายใต้โครงการ GSP และความตกลงการค้าเสรีญี่ปุ่น-ออสเตรเลีย (JSEPA) ส่วนไทยเสนอให้ใช้สัดส่วนร้อยละ 40

สาระสำคัญของการประชุมเพื่อจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 13-15 กันยายน 2547 ที่ประเทศญี่ปุ่น สรุปได้ว่า การเจรจาการค้าสินค้ายังไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังคงมีท่าทีพื้นฐานที่แตกต่างกันมาก กล่าวคือ ไทยต้องการให้การลด/เลิกภาษีครอบคลุมสินค้าทุกรายการ ขณะที่ญี่ปุ่นยังคงยืนยันว่าจะไม่นำสินค้าเกษตรอ่อนไหวทั้ง 4 รายการ (ข้าว แป้งมันสำปะหลัง เนื้อไก่ และน้ำตาล) และสินค้าที่ไม่มีการค้าระหว่างกัน (อาทิ สินค้าประมงบางรายการ อาหารและผลไม้แปรรูปบางชนิดที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก) มาลด/เลิกภาษีและไม่ขยายตลาดให้มากกว่าที่ไทยได้รับอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ญี่ปุ่นพยายามผลักดันให้ไทยเปิดตลาดสินค้ารถยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และเหล็ก ซึ่งเป็นสินค้าอ่อนไหวและไม่รวมอยู่ในข้อเสนอของไทย ทั้งนี้ ไทยยืนยันจะไม่เจรจาในสินค้าดังกล่าวหากญี่ปุ่นยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องการเปิดตลาดสินค้าเกษตรให้ไทย

สำหรับการค้าบริการและการลงทุน ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความเห็นต่อข้อเสนอ (offer) ของแต่ละฝ่าย โดยข้อเสนอของไทยเป็นแบบ positive list approach ประกอบด้วยสิ่งที่ไทยเสนอในกรอบ WTO และข้อผูกพันที่ไทยให้ออสเตรเลีย ซึ่งครอบคลุมเฉพาะส่วนที่ญี่ปุ่นเรียกร้องมาเท่านั้น แต่ไม่รวมสาขาการเงินและโทรคมนาคม ในขณะที่ข้อเสนอของญี่ปุ่นเป็นแบบ negative list approach โดยไม่ได้เพิ่มเติมจากที่ญี่ปุ่นให้ใน WTO มากนัก ซึ่งไม่ได้ตอบสนองข้อเรียกร้องของไทยอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา และการเบิกค่ารักษาพยาบาลของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ซึ่งการดำเนินการในขั้นต่อไป จะมีการประชุม JTEPA Retreat ระหว่างวันที่ 24-26 ตุลาคม 2547 ที่ อ.สามพราน จ.นครปฐม เพื่อร่วมกันแจกแจงและเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องการให้ผู้ นำ ผลักดัน และนำ เสนอในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น ในเดือนพฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์

การหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีไทยและนิวซีแลนด์ ระหว่างการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค เมื่อเดือนตุลาคม 2546 ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้ทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการทำความตกลงระหว่างสองประเทศ (Closer Economic Partnership) โดยการทำความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์เริ่มเจรจาเดือนมิถุนายน 2547 คาดว่าจะสรุปผลในเดือนพฤศจิกายน 2547 และคาดว่าจะมีการลงนามในต้นปี 2548 และภายใน 6-12 เดือนจะเริ่มลดภาษีนำเข้าภายในข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรี สินค้าที่อาจจะได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม เนื่องจากเป็นสินค้าที่นิวซีแลนด์มีศักยภาพในการแข่งขันสูง ซึ่งไทยจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตนมของนิวซีแลนด์มาพัฒนาอุตสาหกรรมนมของไทย ผักและผลไม้ เนื้อสัตว์ และสินค้าประมง แต่โดยภาพรวมแล้ว สินค้าที่จะมีการนำเข้ามากขึ้นในกลุ่มดังกล่าวจะทำให้เกิดการแข่งขันทับสินค้าประเภทเดียวกันที่นำเข้าจากประเทศอื่น ซึ่งผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากการแข่งขันด้านราคา คุณภาพ และความหลากหลายของสินค้า โดยจะใช้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นพื้นฐานในการเจรจา โดยการเจรจาจะครอบคลุมการค้าสินค้า(จะใช้ระดับพิกัดศุลกากรที่ 6 หรือ 7 หลักในการเจรจา) การค้าบริการ และการลงทุน กฎเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวกับการค้า อาทิ มาตรการทางสุขอนามัย อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

การเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 27-29 กันยายน 2547 ณ เมืองควีนส์ทาวน์ มีสาระสำคัญ คือ ไทยเสนอให้ลดภาษีและเปิดโควต้าสินค้าเกือบทุกรายการให้เหมือนที่เสนอให้ออสเตรเลีย เช่น ผลิตภัณฑ์นม โยเกิร์ต แอปเปิ้ล เซอร์รี่ กีวี ไวน์ ซีนส่วนรถยนต์ที่เป็นพลาสติก อลูมิเนียมพอยล์ ยกเว้น หัวหอม เมล็ดหัวหอม และ ไฟเบอร์บอร์ด ทั้งนี้นิวซีแลนด์ได้ขอให้ไทยพิจารณาปรับข้อเสนองานใหม่ และขอให้ไทยขยายโควตานำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมเพิ่มขึ้น พร้อมกับลดระยะเวลาการลดภาษีเหลือ 0% ลง

นอกจากนี้ นิวซีแลนด์เสนอให้มีการเจรจาการค้าบริการในอีก 3 ปีข้างหน้า ซึ่งฝ่ายไทยไม่ขัดข้อง อย่างไรก็ตาม ฝ่ายนิวซีแลนด์จะจัดให้มีเวทีการหารือเรื่องการยอมรับคุณสมบัติผู้ประกอบการอาหารไทยและผู้ประกอบการอาชีพนวดไทยที่ได้รับวุฒิบัตรมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ซึ่งเป็นประเด็นที่ฝ่ายไทยให้ความสำคัญในการเจรจามาโดยตลอด

- กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ BIMST-EC

สมาชิก BIMST-EC 6 ประเทศได้ลงนามในกรอบความร่วมมือ BIMST-EC เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งจะมีการตั้งคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) เพื่อการเจรจาความตกลงฯ และเริ่มเจรจาเดือนกรกฎาคม 2547 และคาดว่าจะเสร็จภายในปี 2548

สาระสำคัญของการเจรจาประกอบด้วยการค้าสินค้าซึ่งมีการเจรจาลดหรือยกเว้นภาษีสินค้า นำเข้าระหว่างสมาชิก โดยแบ่งเป็น Fast Track และ Normal Track โดยจะเริ่มเจรจาเดือนกรกฎาคม 2547 และคาดว่าจะเสร็จภายในปี 2548 รวมทั้งให้มีสินค้าที่ไม่นำมาลดภาษีสินค้านำเข้า (Negative list) ซึ่งจะมีการจำกัดจำนวนให้น้อยที่สุด และการเจรจาจะครอบคลุมถึงเรื่องรูปแบบการลดหรือยกเลิกภาษีสินค้านำเข้าและหลักการต่างตอบแทน แหล่งกำเนิดสินค้า การปฏิบัติต่อสินค้าที่มีโควตา อุปสรรคและมาตรการที่มีใช้ภายใต้ศุลกากร เป็นต้น

การเจรจาในประเด็นอื่นๆ อาทิ การเปิดเสรีการค้าบริการให้ครอบคลุมสาขาที่สำคัญ โดยใช้ Positive list approach และมีให้การปฏิบัติพิเศษและแตกต่าง และความยืดหยุ่นแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ส่วนการลงทุนระบุให้มีการส่งเสริมการลงทุนด้านต่างๆ และให้มีการเจรจาเพื่อเปิดเสรีนโยบายการลงทุน โดยใช้ Positive list approach นอกจากนี้ ยังมีการเจรจาในความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่นๆ อาทิ การอำนวยความสะดวกในด้าน MRAs ความร่วมมือด้านศุลกากร เป็นต้น

การประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) ครั้งที่ 1 ภายใต้ BIMSTEC FTA เมื่อวันที่ 7-8 กันยายน 2547 สรุปได้ว่า ไทยได้รับมอบหมายให้เป็นประธานการประชุม TNC ในทุกครั้ง โดยประธาน TNC จะรายงานความคืบหน้าและผลการเจรจาต่อที่ประชุมคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจ (STEOM) เพื่อรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีการค้า/เศรษฐกิจต่อไป โดยในการประชุม TNC ครั้งที่ 1-4 จะให้ความสำคัญต่อการเจรจาในเรื่องการค้าสินค้า สำหรับการเจรจาเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องการค้าบริการและการลงทุน จะเจรจาในภายหลัง ทั้งนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้ไทยยกเว้นความตกลงเรื่องการค้าสินค้า ซึ่งครอบคลุมเรื่องกฎแหล่งกำเนิดสินค้า วิธีการลด/ยกเลิกภาษี มาตรการปกป้องและกลไกการยุติข้อพิพาท และเวียนให้สมาชิกภายในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2547 เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป ซึ่งมีกำหนดระหว่างวันที่ 6-8 ธันวาคม 2547 ณ ประเทศอินเดีย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเจรจาเพื่อจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับ 8 ประเทศ และ 1 กลุ่มเศรษฐกิจมีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยได้ลงนามความตกลงแล้วกับ

ประเทศคู่ค้ารวม 4 ประเทศ ได้แก่ จีน (ตามกรอบอาเซียน-จีน) บาหลีเรน อินเดีย และออสเตรเลีย รวมทั้งได้ลงนามในกรอบความตกลงกับเปรู และสมาชิก BIMST-EC 6 ประเทศ และกำลังดำเนินการเจรจาอย่างต่อเนื่องกับอีก 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์ นอกจากนี้ประเทศและกลุ่มประเทศตามทีกล่าวมาข้างต้นแล้ว ขณะนี้ประเทศไทยให้ความสนใจในการจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆ ด้วย ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาเพื่อจัดทำเขตการค้าเสรี ไทย-เม็กซิโก และเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี ในอนาคต

ภาคผนวก ข

นิยามของผลกระทบหลังการเปิดเสรี

ในการศึกษาของโครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทยในการจัดทำเขตการค้าเสรีได้ตั้งนิยามชื่อเรียกผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีในด้านต่างๆ ซึ่งอาจมีผลต่อระดับผลผลิตในแต่ละภาคการผลิต ดังนี้

1. Internal Effect

ผลกระทบจากการเปิดเขตการค้าเสรีของประเทศที่สนใจต่อประเทศนั้นๆ

2. Exerternal Effect

ผลกระทบจากการเปิดเสรีของประเทศคู่ค้าในเขตการค้าเสรีต่อประเทศที่สนใจ

3. Total Effect

ผลกระทบรวมจากการเปิดเสรีของประเทศที่สนใจและประเทศคู่ค้าในเขตการค้าเสรี

4. Trade1 Effect (T1)

เป็นผลกระทบที่เกิดจากการปรับลดอัตราภาษีการค้ากันทางการค้าของประเทศคู่ค้า ซึ่งมีผลทำให้การส่งออกของประเทศที่สนใจมีแนวโน้มที่สูงขึ้น เนื่องจากมีความได้เปรียบเหนือประเทศอื่นที่ไม่ได้รับการปรับลดอัตราภาษีการค้ากัน ซึ่งอุปสรรคต่อการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจะมีผลทำให้ผลผลิตและราคามีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้น

5. Cost Effect (C)

เป็นผลกระทบที่เกิดจากการปรับลดการกีดกันทางการค้าของประเทศที่สนใจ ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนและราคาสินค้าภายในประเทศลดลง ทั้งนี้เนื่องจากสามารถนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนในการผลิตสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง และจากราคาที่ถูกลงจะมีผลทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าดังกล่าวสูงขึ้น ทำให้ระดับผลผลิตปรับตัวสูงขึ้น

นอกจากนั้น ผลจาก Cost Effect มักจะส่งผลกระทบต่อเนื่องทำให้เกิด “Trade Effect” อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการที่ระดับราคาสินค้าภายในประเทศ และราคาส่งออกลดลง ย่อมทำให้ความสามารถในการส่งออกเพิ่มขึ้นด้วย

6. Activity Effect (A)

เป็นผลกระทบที่เกิดจากการปรับลดอัตราภาษีการค้า การค้า ส่งผลให้ภาคการผลิตบางภาคของประเทศได้รับผลกระทบทางด้านบวก ก็จะส่งผลต่อเนื่องไปยังภาคการผลิตอื่นๆที่สนใจซึ่งมีความเชื่อมโยงการผลิตหรืออุปสงค์ ได้รับผลกระทบด้านบวกด้วย อาทิเช่น ในกรณีที่อุตสาหกรรมปลายน้ำมีการขยายตัวก็จะทำให้อุตสาหกรรมต้นน้ำมีอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้น และผลผลิตและราคาก็จะสูงขึ้น

นอกจากนั้น หากผลกระทบทางด้านบวกที่เกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมนั้นมาจากการเปิดเสรีของตัวประเทศที่สนใจก็จะเรียกว่า Internal Activity Effect (A1) แต่หากผลกระทบเกิดจากการเปิดเสรีของประเทศคู่ค้าก็จะเรียกว่า External Activity effect (A2)

7. Substitution Effect (S)

เป็นผลกระทบที่เกิดจากการปรับลดอัตราภาษีการค้า การค้า ของประเทศที่สนใจ ซึ่งอาจมีผลทำให้ผลผลิตภาคการผลิตของประเทศที่สนใจได้รับผลกระทบทางด้านลบ เนื่องจากการทดแทนการผลิตโดยสินค้านำเข้าจากประเทศคู่ค้าซึ่งมีราคาต่ำกว่า ระดับราคาภายในประเทศของภาคการผลิตนั้นจะมีแนวโน้มลดต่ำลง มีการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น และดุลการค้าลดลง

8. Extra Competition Effect (E2)

เป็นผลกระทบที่เกิดจากการปรับลดอัตราภาษีการค้า การค้า ของประเทศคู่ค้าซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตของประเทศคู่ค้าเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีต้นทุนในการผลิตลดลง ผลจากการปรับโครงสร้างของประเทศคู่ค้านี้ทำให้ประเทศผู้ส่งออกมีความสามารถในการแข่งขันที่ลดลงในตลาดโลก และส่งผลให้การส่งออกและผลผลิตของประเทศที่สนใจลดต่ำลง

9. Resource Constraint Effect (R)

เป็นผลกระทบที่เกิดจากการปรับลดอัตราการผลิตกันทางการค้า ซึ่งทำให้ภาคการผลิตบางภาคของประเทศที่สนใจมีการขยายตัว ซึ่งจะส่งผลให้เกิดอุปสงค์ต่อปัจจัยการผลิตที่มีจำกัด (เช่น ที่ดิน และแรงงาน) เพิ่มขึ้น ทำให้ภาคการผลิตอื่นที่ต้องใช้ปัจจัยการผลิตเดียวกัน มีต้นทุนที่สูงขึ้น และมีผลผลิตที่ลดลง

นอกจากนั้น หากผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นนั้นมาจากการเปิดเสรีของตัวประเทศที่สนใจ ก็จะเรียกว่า Internal Resource Constraint Effect (R1) แต่หากผลกระทบเกิดจากการเปิดเสรีของประเทศคู่ค้าก็จะเรียกว่า External Resource Constraint Effect (R2)

ในความเป็นจริง ผลกระทบต่างๆข้างต้นจะเกิดขึ้นไปพร้อมๆกัน แต่ในการศึกษานี้จะพยายามชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบในด้านใดที่มีความสำคัญหรือเป็นลักษณะเด่นสำหรับภาคการผลิตแต่ละประเภท

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว สุภาพร รุ่งเรือง เกิดวันที่ 20 ตุลาคม 2524 เป็นบุตรของนาย ณรงค์ รุ่งเรือง และนาง สีนวล สาขา สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนราชวินิต มัธยม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2545 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2547

